

Verkoop bunker stuit op veel verzet

Een crematorium wordt het niet. Ook geen McDonald's. Maar moet de voorgenomen verkoop van de Wassenaarse megabunker van nazi-kopstuk Arthur Seyss-Inquart sowieso worden gestopt?

Lex de Jonge

Den Haag

Dader-erfgoed, heet het in historische kringen. De monumenten die ons herinneren aan de zwartste kanten van de geschiedenis. De als boerderij vermomde bunker op landgoed Clingendael is daarvan niet het minste voorbeeld. Het onderkomen diende als schuilplek voor nazi-kopstuk Seyss-Inquart, die als rijkscommissaris verantwoordelijk was voor de deportatie van 100.000 Joden.

Van buiten is de voormalige Commandopost Clingendael een keurige boerderij, maar de bakstenen muren en het puntdak dienden uitsluitend als camouflage. Binnen zijn de muren tot vier meter dik, in de schoorsteen zat in de oorlogsjaren afweergeschut.

Met afmetingen van 61 bij 30 meter is de Seyss Inquart-bunker een van de grootste in z'n soort, zegt voorzitter Ronald Klomp van de Stichting WO2 Sporen. „En dan is hij ook nog eens gecamoufleerd. Dat maakt de bunker zo bijzonder.”

Dus verzet Klomp zich al jaren tegen de verkoop van de bunker. Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) heeft het rijksmonument 'overtollig' verklaard en wil het verkopen. De Wassenaarse politiek hoopt dat tegen te houden, maar het is de vraag of dat zal lukken.

In elk geval is er steun van de Haagse gemeenteraad. „Als grootste partij wil ook Hart voor Den Haag niets weten van verkoop. De lokale hopen de Haagse raad mee te krijgen. „Juist in een tijd waarin met name de jeugd steeds minder

◀ De voormalige bunker van rijkscommissaris Arthur Seyss-Inquart is 'vermomd' als boerderij.

FOTO:FRANK JANSEN

kennis heeft van de Tweede Wereldoorlog en antisemitisme toeneemt, is het koesteren van het erfgoed cruciaal”, zegt Richard de Mos. „Stel de bunker open voor educatie en publiek.”

Vermurwen

Tot nu toe hebben de protesten geen effect gehad. Ook de kritiek van een reeks prominenten, musea en (cultuur-)historische verenigingen (waaronder het Haags Historisch Museum, de Vrienden van Den Haag en het Museon) kon het RVB tot nu toe niet vermurwen.

Klomp vreest het ergste. Hij weet waartoe de verkoop van dader-erfgoed kan leiden. „In Valkenswaard werd nog niet zo heel lang geleden een nazi-bunker verkocht. De nieuwe eigenaar begon er een 'Anne Frank Escape Room'. De spelers werden opgesloten in 'het Achterhuis' en kregen zestig minuten om 'aan de nazi's te ontsnappen'. Stuitend.”

In Valkenswaard kwam in een nazi-bunker een 'Anne Frank Escape Room'

– Ronald Klomp

Wat ook niet hielp, was de suggestie in een uitgelekt gemeentelijk document van een paar jaar geleden. Daarin stond dat de Seys Inquart-bunker geschikt zou kunnen zijn voor een crematorium. „Hoe verzin je het: een crematorium, in een nazibunker”, verzucht de voorzitter van WO2 Sporen. „Dan kun je ook wel een camping beginnen in Westerbork.”

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft de Wassenaarse bunker van buiten gerestaureerd. De RVB wil het gebouw in goede staat doorgeven aan een nieuwe eigenaar. En dat wordt niet zomaar de hoogste bieder: bij de plannen wordt nadrukkelijk gekeken naar de kwaliteit van de architectuur, landschappelijke inpassing en historie.

Allemaal leuk en aardig, maar de Wassenaarse raad heeft er geen zin in. Zij wil net als de stichting WO2 Sporen dat de bunker een herinneringscentrum wordt. En dat het beheer aan de Nationale Monumenten Organisatie is.

Volgens Ronald Klomp staat 'de verkoopbrochure' gepland voor eind dit jaar. Fractie leider Ben Paulides van Democratische Liberalen Wassenaar: „Voor de verkoop is een bestemmingswijziging nodig. Daar gaat onze gemeenteraad over. En het is heel duidelijk wat wij wel en niet willen. Het is nog geen gelopen koers.”